

ՏԵՏՐ 4

1887

ՀԱՏՈՐ 2.

Յ Ի Ս ՈՒ Ս

Ե՞ծ հայր, Յիսուս ո՞վ է, մա՞րդ է Թէ Աստուած,
ՄանկուԹենէս ի վեր զանունն եմ լրսած.

Բայց զինքն անծամբ դեռ չեմ տեսած, մի միայն
Մայրս անցեալ օր փայտի մը վրայ ցուցուց զայն.

Իրաւ մայրիկս Յիսուսի վրայ խօսեցաւ.

Սակայն այն օր չը հասկըցայ ես բնաւ.

Թէ ի՞նչ ըսել կուզէր բոլոր խօսքերէն,

Դուշակեցի միայն Թէ այդ Յիսուսէն

Մեծ եւ բարի մարդ չէ եկած յայս աշխարհ.

Սակայն, Աստուած Յիսուսէն մեծ չէ՞, մեծ հայր:

— Այո՛, աղջիկս, Աստուած մեծ է քան զՅիսուս,

Նա բացարձակ հըզօր Տէրն է ամէնուս.

Սակայն Յիսուս ալ Աստուծոյ է որդին,

Որ փառաւոր զերկին Թողուց կամովին,

Եւ մարդկային կերպարանօք, մեզ նման

Աշխարհ եկաւ, աղքատ, անշուք, աննըշան.

Որպէս զի իւր օրինակաւ խրատէ ըմեզ,

Աղքատին տան սիրով նայիլ մեր տան պէս.

Եւ իւր անհուն սիրովն ըզմեզ սատանին

Թակարդներէն փրկէ եւ ցոյց տայ զընդին

Որ մարդն յերկին տանի ի դրախտն այն շրջեղ

Ուր անմեղուկ հրեշտակներ կան լուսագեղ:

Սակայն, աւա՛ղ, այսքան բարեաց փոխարէն,

Անմեղն Յիսուս զրկանք կըրեց չարերէն,

Նախատեցին զայն, կոչեցին սըտաքան,

Եւ մեծ փառացն անոր յիւր չարացան .
 Քանզի Յիսուս իւր հրաշիւքն անըստուեր ,
 Ժողովրդեան մէջ պաշտուիլ կսկըսէր .
 Հիւանդք , աղքատք , արք եւ կանայք , մանկըտիք
 Զինքըն ոչ եւս կը ձրգէին միայնիկ :
 Զարադաւան ոտիւքն ըզնա ըննեցին ,
 Աւագակի պէս գամեցին ի խաչին .
 Զարչարեցաւ Յիսուս մինչեւ յետին շունչ ,
 Այլ իւր ամէն ցաւոց տարաւ լուռ եւ մունջ .
 Եւ մահուան մօտ , ներեց անոնց սիրաբար ,
 Աղաչելով առ հայրըն իւր մեծափառ ,
 Որ հայրական ողորմութեամբն իւր անհուն ,
 Ինքն ալ յերկնից ներէ անոնց մեղքերուն :
 — Ո՛հ , հէք Յիսուս , անմեղ Յիսուս , չար մարդիկ ,
 Իմ անուշիկ Յիսուսս ինչո՞ւ խաչեցիք .
 Սակայն մեծ հայր , միմէ Յիսուս չէ՞ր կրնար ,
 Անոնց ձեռքէն ազատելու մի հրնար
 Գտնել , ինք որ այնքան հրաշներ էր գործեր :
 — Ո՛հ , ի՞նչպէս չէ , աղջիկս , եմէ նա ուզէր ,
 Անշուշտ կրնար իւր մէկ հրգօր նըշանաւ ,
 Շանթահարել զանոնք , բայց նա չուզեց բնաւ .
 Զի Յիսուս չէր եկած՝ զաշխարհ պատժելու
 Այլ իւր արեամբ զայն ի մեղաց սրբելու .
 Իւր կամովին տըխուր մահուամբն աղեկէզ ,
 Նա ինքն ըզմահ արհամարհել ուսոյց մեզ .
 Մեռաւ Յիսուս , եւ իւր խաչէն կենսաբեր
 Ծագեցաւ նոր սիրոյ արեւ երկնանուէր .
 Մեռաւ Յիսուս , եւ սուրբ արեամբն իւր վիրաց ,
 Զմեզ սատանէն գընեց յանձնեց առ Աստուած :

ԺՐԱԶԱՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾՆ

1

Պարոն դեղագործն դեղազիր մը կը պատրաստէ , որ իւր բոլոր ուշադրութիւնը դրաւած է : Ամենայն խնամօք դեղերն կըռեց և ականին մէջ դրաւ և ըսկըսաւ ծեծեւ . իւր ժամացոյցն քովն էր աւելի ճշգրտաւ լինելու համար :

2

Կէս վայրկեան ևս , ըսաւ , բայց կէս վայրկեանը քառորդ ժամէն աւելի տեւեց , և դեռ խառնուրդն լաւ չէր ծեծուած , քանզի դեղը շատ կարծր էր :

3

Աւելի եռանդեամբ շարունակեց . — Է՛հ , է՛հ , գոչեց վերջապէս դո՛ւ դէմքով մը , կարծեմ թէ վախճանին կը մօտենանք :

4

— Եղաւ , այլ ևս , ըսաւ ուռը վար դնելով , եւ խառնուրդն հոտոտելով : Քոա՛ք , ժամացոյցն ալ նոյն հետայն փոշիացաւ :

ՍԱՆՇԷԶ ՓՕԷԼԼՕ

(Շարունակութիւն եւ վերջ տես տետր 3)

— Տէ՛ր ողորմեա , ես կենդանազիր չինեւ տալ կուզեմ : Օ՛ն , սա Աստուածածնին առջեւ փոռուած լապտերին լուսովը սապէս տոմսակ մը գրեցէք .

« Սոյն տոմսակը բերողին պատկերն « պարտաւոր եմ չինեւ , ստակն արդէն « ընդ ունեւ ըլլալով : » Եւ ստորագրեցէք :

Սպանիացիին թագաւորին ուզածն ըրաւ և Սանչէզ Գօէլլօ անուամբ ստորագրեց : Ապա երկուքն ալ պիտի բաժնուէին , երբ նկարիչն անձանոթը ետ կանչեց :

— Բայց ի՞նչպէս գտնելու է զձեզ , քանի որ ուր բնակիլս ո՛չ դուք գիտէք և ո՛չ ես :

— Մի՛ վախճաք . ես ձեզ կը գտնեմ :

Սանչէզ առաւ այն փոքր պարկը , որու մէջ դրած էր իւր վրձիններն ու ներկերը ուսն առաւ զայն և գնաց պանդոկի մը դուռը զարկաւ :

Յաջորդ առտուն դեռ կը քնանար , երբ սպասիկ մը եկաւ զինքն հարցուց :

— Տէ՛ր , ըսաւ անոր , քանի օրէ որ ձեզ կը փնտռեմ Պրիւսէլի մէջ : Պէտք է որ անմիջապէս ներկայանաք ՚Ն . ուղղափառ վեհափառութեան՝ Փիլիպպոս Բ . թագաւորին , որ ձեզ կուզէ :

— Թագաւորը :

— Ն . վեհափառութիւնն ինք :

— Բայց ես այս ցնցոտիներովս չեմ կրնար գահակալի մը ներկայանալ :

— Պէտք է հնազանդիլ ՚Ն . վեհափառութեան , վասն զի սպասելը չի սիրեր : Հագուսանիդ հոգ մի՛ ընէք :

Եւ առաւ տարաւ Սանչէզ Գօէլլօն , որ կը մտածէր թէ Փիլիպպոս Բ . ի՞նչ կ'ուզէր իրմէ , և թէ Սպանիոյ ու ստորին նահանգաց թագաւորն ինչէն կրնար գիտնալ որ աշխարհի մէջ Սանչէզ Գօէլլօ մը կար և թէ այդ Սանչէզն Պրիւսէլ եկեր է :

Փիլիպպոս Բ . ըստ սովորութեան սևեր հագեր էր և շուրջն շարուեր էին իւր արքունեաց մեծամեծներն : Նկարիչն ամբողջապէս առաջացաւ այս փայլուն բազմութեան մէջ :

— Պ . Ալօնզօ-Սանչէզ Գօէլլօ , ըսաւ անոր թագաւորն , մեր սիրեցեալ քոյրն իմացուց մեզ թէ դուք Պրիւսէլ կը գտնուիք , և իւր սիրելի նկարիչն մեզ յանձ-

նարարեց : Ուստի կ'ուզենք որ մեր երանելի պաշտպանին՝ սրբոյն Փիլիպպոսի պատմութենէն քաղուած նկար մը շինէք մեզ : Կ'ուզենք անով զարդարել սրբուհւոյն Գոթուայ եկեղեցին նոյն իսկ սուրբ Փիլիպպոսի տօնին օրը , որ ճիշդ ամիս մը վերջն է :

— Պայմանաժամը քիչ մը կարճ է , բայց Ձեր վեհափառութեան հաճելի ըլլալու համար և իմ երախտագիտութիւնս ապացուցանելու համար , կը խոստանամ այդ նկարն աւարտել մինչեւ սուրբ Փիլիպպոսի տօնին նախընթաց օրը :

— Խօսքերնուդ կը հաւատամ . պալատին մէջ բնակարան մը և գործատեղի մը պիտի տրուի ձեզ : Տանս սպայներն ձեր ծառայութեան պիտի հսկեն , և կըրնաք մեր գանձուց պաշտօնէին հետ տեսակցիլ՝ ձեզ հարկ եղած գումարն ընդունելու համար :

Գօէլլօ կը կարծէր թէ կ'երազէր . բայց երազն իրաւ էր , Ասոր համոզուեցաւ երբ մտաւ իւր գրեթէ արքունի բնակարանն , ծառայները շարուեցան շուրջն , և սկսաւ թագաւորին ուզած պատկերին նախագիծերն գծել :

Որչա՛փ ալ եռանդեամբ և յարատեւութեամբ աշխատեցաւ , գործն այնքան մեծ էր որ , պարտաւորեցաւ քանի մը գիշեր անքուն անցնել՝ որոշեալ օրն զայն աւարտելու յոյս ունենալու համար : Վերջապէս յաջողեր էր այն պատկերն ժամանակին հասցնելու ճամբուն մէջ դնել , երբ օր մը անձանոթ մը մտաւ իւր սենեակն ու գոչեց .

— Վերջապէ՛ս գտայ զքեզ , բայց ո՛րքան դժուարութեամբ : Որո՛ւն մտքէն կ'անցնէր որ անօթութենէն ինքզինքն ըսպաննել ուղող մարդ մը թագաւորին պալատը բնակի և շատ մը ծառայներ ունենայ : Ինձի նայեցէ՛ք , կնոջս անունն Փիլիպպուհի է , կ'ուզեմ որ պատկերս շի-

նէք շուտով, որպէս զի կնոջս անուան
օրն զայն իրեն ընծայեմ :

Սանչէզ կը ջանար այս մարդուն ձայնն
ու կերպարանքը միտքը բերել, բայց ա-
մենեւին չէր նմանէր գիշերը պատահած
անծանօթին : Բայց որովհետեւ այս մար-
դը անանկ պարագայներ կը յիշէր, զորս
ինք միայն կրնար գիտնալ, և մանաւանդ
լատերին լուսով գրուած թուղթն կը
ներկայացնէր իրեն, պատասխանեց որ
պատրաստ է պարտքը վճարելու, բայց ոչ
թէ այն օրերն, վասն զի պարտաւոր էր
թագաւորին ստիպողական մէկ նկարն ա-
ւարտել :

— Ես թագաւորէն առաջ տպագրեցի
իմ պատկերս, և եթէ ես չըլլայի, այս
ժամուս այդ վրձինը չպիտի կրնայիք գոր-
ծածել : Պատկերս կ'ուզեմ, ապա թէ ոչ
պիտի ըսեմ թէ դուք անպատիւ մարդ
մ'էք :

— Իրաւունք ունիք, ըսաւ Սանչէզ .
թագաւորին տուած խօսքս չպահելով՝ ա-
մէն բան պիտի կորսնցնեմ, բայց փոյթս
չէ . նստէք :

Սկսաւ նորա կենդանագիրն գծել : Ան-
ծանօթն գեղեցիկ ու ազնիւ դէմք մ'ու-
նէր : Հետաքրքրութեամբ կը դիտէր Քո-
էլլօի աշխատիլն և կարծես թէ նկարչու-
թենէ կը հասկնար, վասն զի քանի մը
կարեւոր դիտողութիւն ըրաւ սպանիացի
արուեստագէտին :

Վեց ժամուան մէջ պատկերն բաւական
յառաջացաւ և սակայն դեռ շատ ժա-
մանակ պէտք էր զայն աւարտելու : Սան-
չէզ հաւաքեց և յաջորդ օրուան համար
ժամադիր եղաւ անծանօթին հետ :

Յաջորդ օրն սուրբ Փիլիպպոսի տօնին
նախընթաց օրն էր : Քօէլլօ կենդանագիրն
աւարտեց . բայց, թէեւ գիշերն ի բուն
աշխատեցաւ, թագաւորին պատկերը չի
կրցաւ լմնցնել, և վաստակաբեկ նկարիչն

տակաւին կ'աշխատէր, երբ Փիլիպպոս Բ.
իւր սենեակը մտաւ :

Երբ գործն անկատար տեսաւ, իւր
դէմքին վրայ դժգոհութեան նշաններ
տեսնուեցան :

— Խօսքերնիդ չի պահեցիք, ըսաւ նը-
կարչին այն դաժան կերպարանքով, որ
թագաւորին ծերունի սենեկապանին մահ-
ուան պատճառ եղեր էր :

Սանչէզ գլուխը ծռեց և չի պատաս-
խանեց : Այն ատեն թագաւորը չորս դին
նայեցաւ և անծանօթին կենդանագիրը
տեսաւ :

— Տէ՛ր Աստուած, գոչեց, փոխանակ
իմ պատկերս շինելու, ուրիշ կենդանա-
գիր մը պատրաստեք էք : Եւ այսօր ձեր
արծաթսիրութեան պատճառաւ, չեմ կըր-
նար խոստացած նուէրս ընել ու արա-
րողութիւնն ետ պիտի մնայ : Ասի ծանր
խնդիր է, վարպետ Քօէլլօ :

Եւ դուրս ելաւ, խեղճ նկարիչն վճա-
տութեան մէջ թողնով :

Այն ժամ վերջը թիկնապահ մը եկաւ
իմացուց Քօէլլօյի, որ պէտք է անմիջա-
պէս թագաւորին ներկայանայ : Խեղճ ար-
ուեստագէտը սոսկալով դնաց :

— Վարպետ Ալօնզօ-Սանչէզ Քօէլլօ,
ըսաւ թագաւորն, խօսքերնիդ չի պա-
հեցիք, բայց ձեզիւ կատարեցիք ինձ տը-
ուած խոստումնիդ :

Սպանիացին զարմանօք երեսը նայեցաւ :

— Այո՛, շարունակեց իշխանն, թա-
գաւորն և գիշերուան անծանօթն մէկ
մարդ են . միայն թէ իմ տեղս ուրիշ մը
դրկեցի ձեզ որ կենդանագիրն չինէք, եւ
այդ ուրիշն Անվէրսայի ամենէն նշանաւոր
պատկերահանն՝ Օթթօվէնիուսն է : Հիմայ
կրնաք կամաց կամաց աւարտել սուրբ
Փիլիպպոսի պատկերն, մանաւանդ թէ
այս օրերս հարսանիք ունինք :

Այն ատեն իւր արծաթի ոռւիշո՞վն սու-

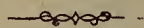
լեռով, վարպետ Օթթօվէնիուն ներս մատաւ՝ տօնա լուրիգարի ձեռքէն բռնած : Անոր ետեւէն կուգային տօն Ռէյնալթէ և Կինը :

Սանչէզ թաքաւորին ծունդն՝ ինկաւ, և ամուսնութիւնն անմիջապէս կատարուեցաւ պալատին մատրան մէջ :

Փիլիպպոս Բ. մինչեւ վերջը սիրեց ըզրօնը, և երբեք ուրիշի համար չունեցաւ այն բարեկամութիւնն, զոր ունէր սպանիացի նկարչին համար :

Քօէլլօի նկարները շատ հաղուադիւտ են : Մատրիտի թանգարանին մէջ հատ մը միայն կայ, որ սուրբ Սերաստիանոսն կը ներկայացնէ : Միւսներն ժողովուած են Էսթրիւրայի մէջ :

Իւր ժամանակի բոլոր մեծամեծաց եւ նշանաւոր անձանց սիրելին եղաւ, երկու պապերու և անթիւ իշխանաց կենդանագիրներն չինց : Իւր ժամանակին ամենէն նշանաւոր նկարիչն ըլլալով, 55,000 տուրքովէն աւելի շահեցաւ :

ՄՇՏԱՎԱՌ ՓԱՐՈՍ ՄԸ

Այս անուամբ վերջերս Անգղիոյ մէջ նոր գործիք մը հնարուեցաւ որ կուգայ մեծ ծառայութիւններ մատուցանել նաւարկելոց :

Ալեծուփ և լուսավառ փարոս մը որ ինքնաբերաբար ջուրին դայչելուն պէս կը վառի առանց չիջանելու արտաքին որ և է խոչընդոտի մը բաղխումէն :

Եթէ կանթեղը ջրոյն մէջ նետուի, իսկոյն մակերեսն կենէ և կը բռնկի ալընթարթի մը մէջ լուսաշող փայլ մ'արծակելով և իրմէ երկու ժամուան հեռաւորութիւն ունեցող վայրերն լուսաւորելով :

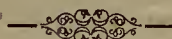
Ենթադրենք թէ՛ մթին գիշեր մը ծովուն վրայ մարդ մը ջրոյն մէջ կ'իյնայ :

անմիջապէս պէտք է լգործին ծովը նետել : Եթէ նաւաբեկեալը լողալ գիտէ, իւր ընթացքն դէպ ի լոյսը կ'ուղղէ, եւ անշէջ փարոսը փրկութեան ապաւէն մը կ'ըլլայ այն պահուն յորում նաւէն զրկուած մակոյկն ևս անդ հասնի : Մահատիպ լուութեան և խորին մթութեան մէջ քաջ լողացողն իսկ կրնայ չուարիլ : ալեաց աղմուկը կը ծածկէ նորա յուսահատ ճչերն, և օդնութեան եկող նաւակն չունենալով աղջամղջոյ մէջ յառաջանալու միջոց մը, կը կորուսանէ թշուառին հետքը : Յիշեալ փարոսը ապաքէն պիտի լինի փրկութեան գործի մը :

Անտարակոյս պիտի հարցնէք ինքնին թէ ինչպիսի եղանակաւ կարելի է ստանալ այդքան փայլուն բոց մը որ ջրոյն մէջ չը մարի : Այդ փրկարար լոյսն յառաջ բերելու համար կ'առնուն ֆոսֆոր և զայն կը թաթխեն բարձր բարեխառնութեամբ տաքցած կաւիճի մէջ և կ'ունենան կաւիճային ֆոսֆոր կոչուած բազադրութիւնը, որ ջրոյն մէջ կարտադրէ ֆոսֆորացեալ ջրածին անուանեալ կազն որ ինքնին կը վառի առանց մարելու :

Թարգմ.

Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ՀԱՆ ՍԻՒՌ ԼԵՍԻ ՔԱՐԱՅՐՆ

Պեճիգա, գլխաւորաբար իւր հարաւային արեւելեան մասին մէջ, ճոխ է բազմազան քարայրներով : Ամէն օր նորանոր քարայրներ կը գտնուին և առանց սխալման կրնանք ըսել թէ՛ Պեճիգայի բոլոր բլուրներն իրենց ծոցին մէջ կը պարունակեն վերոյնշանակեալ ստորերկրեայ տաճարներն :

Ամենանշանաւորն կրնայ նկատուիլ Հան Սիււ Լէսի քարայրն որ համանուն գիւղակին մէջ կը գտնուի Տինանթէն քսան

և չորս քիլոմէթր հեռի : Քարայրն որոյ հնութիւնը կը կորսուի ժամանակաց զիջերոյն մէջ, կը գտնուի Հան անուանեալ ահագին ժայռի մը մէջ, զոր կը ճեղքէ Մէօզի մէջ թափող Լէս գետակը : Քաղմաթիւ Եւրոպացի ճամբորդներ նկարագրած են զայն ծիծաղելի չափազանցութեամբ : 1864ին, Պ. Ֆիլէաս Քոլլարոս այցելելով Հանի քարայրն, ճշգրտոյն եւ հետաքրքրաշարժ նկարագրութիւն մը ըրած է :

« Քարայրին մուտքը կը գտնուի գեղեցիկ և սիրուն պարտիզի մը մէջ, որ կը վերաբերի հարուստ կալուածատիրոջ մը եւ մեծաքանակ եկամուտ ունի : Յաժ կամարի մը ներքեւէն կարելի է մտնել քարայրն անսնելու համար Լէս գետակն որ ահաւոր շառաչ-

մամբ կը թափի քարայրին մէջ : Այն ատեն հարկ է նաեակ մը նստիլ :

« Հազիւ մի քանի վայրկեան տեւած էր մեր Լէսի վրայ նաւարկութիւնը, կըսէ պարոն Քոլլարոս, երբ մեր այցելած մթին և մահատիպ սրահից միոյն ծայրը նշմարեցինք կարմրագոյն հուր մը որ հազիւ կը լուսաւորէր քարայրն, բայց կատարելապէս մոգական արդիւնք մը յառաջ կը բերէր : Ինքզինքս տեղափոխեալ կարծեցի Ողիմպիական կրկէսին մէջ, հըմայական խաղուց ականատես լինելու համար : Կրակին քով նկարուած էին երկու

անձանց ստուէրագծերն . միևնոյն ժամանակ լսեցինք մենք երկու մարդոց ձայներէն կազմեալ ախորժալուր երգ մը զոր կը զրկէին մեզ քարայրին արձագանքներն : Հաճութեամբ ծափահարեցինք և մի քիչ յետոյ ժայռին վրայ ելանք և յայնժամ ողջունեցին մեր գալուստը այն երկու այցելուններն որոց ստուէրները տեսած եւ երգերն լսած էինք ի սկզբան :

Քարայրին խորութիւնը սոսկում կազդէ, կը բաղկանայ բազմաթիւ սրահներէ

որոցմէ մի քանիններն խիստ բարձր են : Գլրեթէ ամէն ուրէջ, ճանապարհին վրայ կգլտնուին բիրւաւոր ժայռեր, խառն ի խուռն կուտակեալ քարերու ահագին եւ մեծամեծ կոյտեր որք կ'կազմեն ահաւոր քանոս մը :

Սառնայմանեաց մասին այս

քարայրն հարուստ է և հետաքրքիր ուղեւորն ամէն քայլին կը հանդիպի սառեղէն սրահներու, զարդերու, սիւներու, կամարներու, սանդուղներու որք տարօրինակ անուամբք մկրտեալ են : Ի մէջ այլոց պիտի յիշենք Ճպուռին, Աղուեսներու, Գորտին, Ծիծերու, Անդնդոյ սրահներն, Սիւնազարդ Գմբէթը, սատանային Անցքը և այլն, և այլն : Սառեղէն սիւնից ոմանց թափանցիկ յատկութիւնը երեւան հանելու համար, առաջնորդը նոցա ետեւն լուսավառ ցահեր կը բռնեն, ինչ որ ծընունդ կուտայ հրաշագեղ և միանգամայն

զարմանալի երեւոյթից : Առաջին անգամ սոյն քարայրներն այցելող գեղեցկին ըզգացումը կը կրէ : Քառորդ ժամէ մը վերջ կը վարժուի իւր աչաց առջեւ պարզուող տեսարանաց , և թէպէտ քարայրին ձեւերը միշտ կը փոխուին , բայց առաջին տեսարանը ամենագեղեցկին ճաշակը կը զարթուցանէ այցելու ուղեւորին սրտին մէջ : Ուրիշ տեսարան մ'ես կայ զոր մարդ տեսած ժամանակ հիացմամբ կը համակուի : Դուրս ելած պահուն չքեղ երեւոյթ մը տեղի կունենայ . արեգակն կը

հետաքրքրաշարժ , որոյ առաջինէն ունեցած հեռաւորութիւնն է 556 մէթր , ուր լէս գետակը Հանի մէջէն անցնելէն յետոյ , իւր օձապտոյտ ընթացքով կը դահավիժի ահուելի մռնչմամբ մը անյատակ վճի մը մէջ : 1818 , սեպտ . Վին խաւացի կոմս մը յանդուգն փորձ մը ըրաւ , պարաններու և լաստի մը միջոցաւ անդունդին մակերեսն ելաւ և հինգ մէթր երկայնութիւն ունեցող բրիչի մը միջոցաւ ջրով լի երկու մեծ ճեղքեր գտաւ : Հապառակ իւր վտանգաւոր ձեռնարկու-

լուսաւորէ դուրսէն քարայրին ճեղքուած կողերն և ոտքերկրեայ այդ երկայն ուղեւորութենէ յետոյ արեգական կենդանարար լոյսը տեսնող ուղեւորին զգացածը անբացատրելի է . յիշեալ քարայրն այցելող ամեն ճամբորդաց կարծիքն սա է թէ մարդ համբերութեամբ կը կրէ ամէն նեղութիւն և վտանգ վերջին տալաւորութիւնը կրելու համար :

Հանի քարայրն այցելելէ վերջ , կարելի է մոռնալ մի այլ քարայր , շատ աւելի

թեան չիրցաւ գտնել վհին յատակը : Նրին բնակիչք և ուղեւորք իսկ շատ անգամ զբօսնելու համար այդ անդունդին մէջ նետած են զանազան առարկայներ , գետակին դուրս ելած տեղն զայնս վերջստին տեսնելու յուսով , բայց միշտ սըխալած են : Մանր մարմինք յատակը կ'իջնեն և դուրս չեն ելներ . թեթեւ մարմինք , ինչպէս յարզը , հոսանքէն մղեալ , կերթան ընդհանրապէս այն տեղը ուր ջուրը աւելի հանդարտ կը լինին , և ժայ-

ուերու ու սրածայր սիւներու հանդիպե-
լով կանգ կառնուն առանց յատակն կա-
րենալ իջնելու :

Աոյն անդունդը կը կոչուի Պէլլոյի խո-
ռոջն որ իւր ընդարձակութեամբն ու խո-
րութեամբը նշանաւոր է և Հան Սիւռ
Լէսի քարայրներուն հետ , կը կազմէ Սե-
րոպիոյի ամենահեաղքըրաշարժ տեսա-
րաններէն մին :

Թարգմ.

Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ՕՐ ՄԷ

(Ուսանողի մը յիշատակարանէն)

(Ս Ո Ւ Վ Է Ս Թ Ր)

(Շարունակ . եւ վերջ տես տետր 3)

Ասիկայ պատահած էր երկու տարի ա-
ռաջ . անկէ ի վեր միայն մէկ անգամ տե-
սած էի զինքն մեծ արձակուրդիս առեւն ,
և զրեթէ մոռցած էի զինքը : Բայց Բո-
լէդ երախտագէտ սրտի մը յիշողութեամբ
օժտեալ էր , և հիմայ նոր տարւոյ մը ա-
ռաւօտուն կուգար զիս շնորհաւորելու և
երջանկութիւն մաղթելու ինձ : Բաց ի իւր
երախտագիտութիւնն արտայայտող այս
մաղթանքներէն , կրերէր ինձ նորարող-
քով չահօքրամ մը , Բոլէդ ինքն տնկած և
խնամած էր զայն , միայն այս էր որ բոլո-
րովին իրեն կվերաբերէր և որոյ համար
պարծանքով « իմս և » կրնար ըսել քանզի
իր խնամքով , իր յարատեւութեամբ և իր
համբերութեամբը ստացած էր զայն :

Մաղիկն հասարակ ծաղիկ թաղարնե-
րու միոյն մէջ աճած էր և մեծցած . Բայց
Բոլէդ որ թղթաքարտէ անտուկներ կշի-
նէր , զայն փայլուն թղթէ շինուած սըն-

տուկի մը մէջ դրած էր և ապա զայն գե-
ղեցիկ եղերներով շրջապատած : Ասոնք
չատ նուրբ ճաշակաւ պատրաստուած էին ,
բայց ես աւելի զասոնք արտադրող հոգ-
ւոյն ազնուութիւնն կտեսնէի անդ :

Այս անակնկալ նուէրն , փոքրիկ կոյսին
համեստ կարմրութիւնն , ներա պարկեշտ
դիրքը , և թոթոված յարգանքն ու մե-
ծարանքն արեգական պայծառ ճառա-
գայթի մը նման փարատեց մտաց բո-
լորտիքը սլատող անդուսութեան սեւ ամ-
պերը . խորհուրդներս յանկարծակի դի-
չերուան ծանր և թանձր գոյնէն արշա-
լուսին թեթեւ և փայլուն երանդին
փոխուեցաւ : Հրախրեցի զԲոլէդ որ նստի
իմ միակ հին աթոռիս վրայ և ես նորէն
անկողնոյս վրայ ինկայ . հարցուցի թէ ինչ-
պէս էր և և ինչ կընէր :

Կոյսն նախ միավանկներով այսինքն
« այո » և « ո՛չ » ով սկսաւ , բայց շուտով
ստացաւ իր բնական համարձակասու-
թիւնն . ես էի , անատեն , որ անոր եր-
կայն մտերմական խօսակցութիւնն իմ
կարճ կարճ միջարկութիւններովս կընդ-
հատէի . խեղճ կոյսը կենաց ամբողջ ծան-
րութեան տակ կճնշուէր : Խիստ կանու-
խէն որք մնացած էր իր միակ եղբօրն և
քրոջն հետ և կապրէր իր ծեր Մամուն
հետ , որ գիրքէնք այս աղքատութեան մէջ
ձգած էր , ինչպէս միշտ կըսէր :

Ինչ և իցէ , Բոլէդ այժմ կօշնէր իր
Մամուն թղթի տփիկներ շինելով , իր
փոքրիկ քոյրը՝ ճերմակեղէն կարող բարի
տիկնով մը քով դերձակութիւն կսորվէր ,
և Հէնրի եղբայրն ալ տպարանի աշակերտ
էր : Ամէն բան աղէկ պիտի ըլլար , եթէ
երբեմն իրենց դորձերը չկորսնցնէին , կամ
չվնասէին և կամ անգործ չմնային . եթէ
իրենց զգեստներն չհիննային , կամ իրենց
ստտուքն երթալով չմեծնար և զիրենք
անհանդիստ չընէր , և կամ ձմեռն չգար

և արեւէ չգրկուէին, քանզի սուանց արեգական ջերմութեան բան մը չէին կըրնար ընել:

Բոլէդ դառնապէս կգանգատէր որ իրենց կանթեղին իւղը չուտ կհամէր, և թէ փայտերը սուղ էին. իրենց փոքրիկ սենեկին վառարանն չափէն աւելի մեծ էր, անանկ որ խուրձ մը փայտը լուցկիի մը չափ չէր երեւնար և ձեղունին այնչափ մօտ էր վառարանը որ, մուխառուէն անձրեւն, հոլն և ձիւնն ներս կխուծէին և ձիւնն վառարանին յատակը կծածկէր, անոր համար ծակը դոցած էին և չէին կրնար գործածել:

Ուստի պարտաւորեալ էին հոգէ ամանով մը բաւականանալ, որոյ մէջ քիչ մը ածուխ կվառէին և վրան թէ իրենց կերակուրը կեփէին և թէ կտաքնային. Մեծ մայրն յաճախ խօսած էր վառարանի մը համար որ իրենց քովի խանութը ծախու գրուած էր, բայց խանութպանն հինգ մէճիտ կպահանջէր և ժամանակներն, գործերն այնչափ դառն էին որ, չէին կրնար այնչափ ստակ գտնել և ծախսել մէկէն:

Մինչ Բոլէդ կխօսէր, զգացի հեազհետէ որ իմ ցած խորհուրդներս և զայրոյթս կկորուսանէի: Այսին պատմութեան սկիզբէն մտացս մէջ գաղափար մը ծագեցաւ որ չուտով յատակագիծ մը դարձաւ: Իրենց այսօրուան գործոց վրայ հարցուցի. պատասխանեց թէ՝ ինձմէ զատուելէ յետոյ մամուն, քոջը և եղբորը հետ իրենց գործ տուղ անձանց տունները պիտի երթային շնորհաւորութեան համար: Յատակագիծս արագ կերպով ձեւացուցի մտացս մէջ: Ըսի իրեն որ իրիկունն զիրենք տեսնելու պիտի երթամ և զինքն նոր նոր բարեմաղթութիւններով զրկեցի:

Մաղիկն չուտով իմ պատուհանիս մէջ դրի, զոր ողջունեց խկոյն արեւուն ճառագայթներէն մին. թռչունք կգեղգե-

ղէին, երկինք կծպտէր և իր նոր կապուտ հանդերձը հագած էր, սենեկին մէջ զըւարթութեամբ կքալէի: Քանի մը բոպէ յետոյ յանկարծ կեցայ, գլխարկս առի և վերարկուս հագնելով ինքզինքս առտիճաններէն վար նետեցի, միեւնոյն ժամանակ երդելով իմ մանկութեան երգերէս մին:

ԺԱՄԸ ԻՆՆ Է. — Ամէն բան կարգադրուած է իմ դրացւոյս հետ, որ ծխնելոյզ մաքրող մ'է և գործածուած վառարաններ կը ծախէ. խոստացաւ որ իմ հին վառարանս նորոգէ և ձիւտ նոր վառարանի մը պէս ընէ. իրիկունն ժամը մէկին պիտի տանինք և Բոլէդի մամունն սենեակը պիտի գնենք:

ԺԱՄԸ ԵՐԵՔՈՒԿԵՍՏ Է. — Ամէն բան լաւ գնաց. որոշեալ ժամուն Բոլէդի սենեակը գացինք, դեռ եկած չէին. իմ բարի դրացիս վառարանը կանգնելու և հաստատելու վրայ է, սողին ես ալ քսան կտորի չափ փայտեր չարելու զբաղեալ եմ անկիւն մը. այս փայտերն իմ ձմեռուան պաշարէս գողցայ. ասոր պակասը պիտի լեցնեմ զիս տաքցնելու համար կամ չուտով քալելով և կամ անկողին երթալով կանուխէն:

Սանդուխին վրայ հնչող ամէն մէկ քայլ զիս կահարեկէ. կվախնամ թէ մի գուցէ զիս իմ պատրաստութեանցս վրայ բռնեն և իրենց պատճառելիք յանկարծակաւ զարմանքն զրկուիմ: Բայց ոչ — Տէս, ամեն բան պատրաստ է, վառած վառարանը հպարտութեամբ կմոնջէ, փոքրիկ կանթեղն սեղանին վրայ կվառի, և ձեթին ամանն պատէն կխուսած է մինչեւ բերանը լեցուն քարիւղ պարունակելով: Մինեւոյզ մաքրողը գնաց: Առաջ կվախնայի որ, պիտի գան, հիմա կվախնում որ, ջալիտի գան, վախս անհամբերութեան փոխուեցաւ:

Վերջապէս տղայոց ձայնը կլսեմ. տհա եկան. դուռը հրեցին և ներս մտան — բայց ամէնքն ալ զարմացմամբ գրաւեալ կայնած մնացին :

Երբ որ տեսան կանթեղին պայծառ լոյսն, վառարանն և այցելուն՝ որ մոգի մը նման այս զարմանալեաց մէջտեղ կեցած էր, սարսափելով ետ ետ քաշուեցան. Բոլէդ միայն կրցաւ հասկնալ առաջին ականարկին :

Եւ երբ Մեծ մայրն հասաւ, որ ծանր ծանր սանդուխներէն վեր կեկնէր, պատմեց անոր եղելութիւնն, ապա արտասուք խեղդեցին զկոյսն, անոր յաջորդեց զմայրունն և ապա շնորհակալութիւն :

Բայց զարմանալեաց վերջն դեռ եկած չէր: Բերրին թոնիրն կրանայ և հոն թաղուած կգտնէ մէկ քանի սերկեւիլ և չադանակներ ճիշտ նոր խորոված, և Մեծ մայրն երբ ձեռքը սեղանին վրայ դրաւ, պատահմամբ տեսաւ հոն մէկ քանի չիշեր՝ օշարակներու և անուշներու: Ես ալ ան տտեն. ապահած սակառս հանեցի, որոյ մէջ էին՝ երկու կտոր ապուխտ, փոքրիկ աման մը իւղ, ձերմակ հացեր և ոչխարի խանձած գլուխ մը :

Այժմ իրենց զարմացումը հիացման փոխուեցաւ. փոքրիկ ընտանիքն երբէք ասանկ խնճոյք մը ըրած չէր. սեղանին սփռոցը փռեցին, նստան և կերան. ասի իրենց համար մեծ կոշունք մ'էր, ամէն ոք իր բաժինն ունեցաւ. ընթրիք մը միայն կրցած էի բերել և Բոլէդ և մանկունք ուրախութեան մէջ զեղան :

Այնուհետեւ սկսանք խօսելու. ոչինչ բաներու համար որչափ քրքիչներ, ինչ աղմուկներ հարցմանց՝ որք պատասխանի չեն սպասեր և բաղմութիւնք պատասխանաց՝ որք հարցման մը չեն պատասխաներ: Ծեր կինն անգամ մանկանց զուարթութեանց մասնակցեցաւ :

Որչափ ուրախ եմ որ գտնէ առժամապէս կարող եղայ մոռցնել թշուառաց իրենց ողորմ վիճակը. խեղճերն միայն ներկային համար ասպիլ սովոր ըլլալով, կուզեն ամէն հաճոյից համը հանել, երբ իրենց ներկայանայ: Բայց առատութեամբ ճոխացեալ հարուստը խիստ դժուար գոհ կըլլայ, ո և է ուրախութիւն երբ իրեն ներկայանայ, դեռ չվայելած, կ'սորհի զայն մշտապէս ընել, և երբ երջանիկ ըլլալ կ'որոշէ, երջանկութիւնն և հաճոյք խոյս կուտան իրմէ :

Պիշերուան մեծ մասն անցաւ, ըսկէի մը նման. ծերունի կինն իր կենաց պատմութիւնն խօսեցաւ. երբեմն ժպտելով երբեմն աչքերը սրբելով. Բերրին հին տաղ մը երգեց, թարմ և ղեղեցիկ ձայնով: Հէնրի ժամանակից երեւելի գրագիտաց փրայ ճառեց, որոց Գործող փորձերը տպարանէն իրենց կտանել և կրէրէր վերջապէս սարտաւորեցանք իրարմէ հրաժարիլ, և զատուեցայ այս երջանիկ ընտանիքէն հետս տանելով շատ մը նոր նոր բարեմաղթութիւններ և օրհնութիւններ :

Տակաւ առ տակաւ տանը կ'մտենայի ուրախ զուարթ խորհելով նոյն իրիկուան գիպաց վրայ. ատոնք ինծի մեծ մխիթարութիւն և խրատ եղած էին: Այլ եւս կաղանդն ինծի համար աննշան կամ տըխուր օր մը չէ: Գիտեմ փորձովս որ՝ ոչ ոք այնչափ դժբաղդ է, որչափ ան մարդը, որ ոչ տալու բան մը ունի և ոչ ալ առնելու :

Երբ որ տուն հասայ, իմ հարուստ դրացուհւոյս կառքին հանդիպեցայ: Նէալ իր իրիկուան այցելութիւններէն կը դառնար երբ կառքէն վար ցատկեց լեցի որ ա՛ն մը քաշեց և ապա « Ի՛նչ երկայն ես ճանճարայի օր մ'անցուցի » ըսաւ :

Իսկ ես երբ Բոլէդի ընտանիքը ձգեցի ըսի « Ո՛հ որչափ շուտ լսեցաւ օրը. »

Իմ դրացուհւոյս համար օրուան ժամերն շատ յամր ընթացած էին. ինծի համար անոնք ուրախութեան և ցնծութեան թեւերով թռան :

Իմ սենեակէս

Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԴԻՏԱԿԱՆ ԶԲՕՍԱՆՔ

ՀԱԼԻԹԻ ՎՐԱՅ ԳՐԵԼ

Հալիթի վրայ գրելու արուեստն ի սկզբան մեր ընթերցողաց դժուարին եւ զարմանալի պիտի թուի, բայց կրնանք ըսել թէ շատ դիւրին եղանակաւ մը ի գործ կը դրուի և ծագումն ալ պատմական կարեւորութիւն ունի:

1808 տարւոյ օգոստոս ամսոյն մէջ ըստ պանիական պատերազմին ժամանակ, Լիւզաւայի Մայր եկեղեցւոյն մէջ գտնուեցաւ հալիթ մը, որոյ կեղեւին վրայ նշանակուած էր Ֆրանսացւոց մտալուտ պարտութիւնը: Այս դէպքը անհուն զայրոյթ առթեց Բօրթօկլայցի ռամիկ ժողովրդեան, և քիչ մնաց որ մեծ յեղափոխութեան մը պատճառ լինէր: Գաղղիացի հրամանատար մը հանձարեղ միջոց մը ի գործ դրաւ զարմանելու համար ժողովրդեան վրդովումը: Գուշակութեան անհիմն լինելը ապացուցանող բիւրաւոր հալիթներ ցրուեցան քաղաքին մէջ: Բօրթօկլայցիք, կարի զարմացեալ, կը ջանային գաղտնիքն պարզել, և մէկ հալիթի վրայ զգուշացուցուցութեան անհիմն ըլլալը հաստատող հազարաւոր հալիթներն բաւական եղան հանդարտեցնելու ամէն յուզեալ մտքերն: Մի քանի օրէն յետոյ, քաղաքին ամէն կողմերն մասնաւոր ծանուցումներ գրուեցաւ հրտաքին ինչպէս ի գործ դրուիլը քրացաւորող:

Եղանակն շատ պարզ է, աւասիկ թէ ինչպէս կը կատարուի: Նախ հալիթին կեղեւին վրայ կը գրեն կամ կը նկարեն մեղրամոմով, ջնարակով և կամ պարզապէս ճարպով: Ապա կ'ընկղմեն հալիթը տկար թթուի մը մէջ, օրինակի համար քացախի և կամ պղնձի ջրոյ մէջ: Անգիր և կամ առանց նկարի մնացող տեղերուն կիրը տարբաւազութեամբ թթուին մէջ կը հալի: Այսպէս գրութիւնը և նկարը դուրս կը մնան անեղծ փիճակի մէջ: Գրելու գործողութիւնը դժուարութիւն մը յարուցանէր, բայց առաջին փորձին մէջ

յաջողելու համար հարկ է մի քանի կանխապատրաստութիւններ տեսնել:

Պէտք է մէջը պարապ հալիթներու վրայ գրել, և ապա ալ շատ դիւրաւ կը լինի, հալիթին երկու ծայրը ասեղով մը ծակելէ յետոյ պէտք է ծծելով պարպել միջուկը: այսպէս պարպուած հալիթները ատանց ունէ փոփոխութիւն մը կրելու կրնան անեղծ մնալ: Հալիթը թթուին մէջ ընկղմելէ առաջ անհրաժեշտ է երկու ծայրից բացուածքները զոցել մեղրամոմով:

մով: Եւ քանի որ պարապ հալիթներն խիստ թեթեւ կը լինին, ուստի լաւ կը լինի եթէ զայնս թթուին մէջ հաստատուի փայտեայ և կամ տպակեայ գաւազանի և դերձանի մը միջոցաւ, ինչպէս կը տեսնուի պատկերին մէջ:

Լաւագոյն արդիւնք մ'ունենալու համար, պէտք է հալիթին երկու կամ երեք ժամ թողուլ թթուին մէջ: Աւասիկ վըհուկներու յատուկ հրաշք մը որ այսօր բնագիտական զուարճալի խաղ մ'եղած է:

Լա Նաբիւն

Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՏԵՏՐԱԿԸ

Թ Ա Տ Ե Ր Գ Մ Ի Ա Ր Ա Ր

(Շարունակութիւն . տես տետր 3)

ԹՈՐԻԿ (աղաչելով)

Մի բառ միայն իմ Արմենակ :

ԱՐՄԵՆԱԿ (բայլ մի կ'առնէ դեպ' առաջ)

Գիտէն ինչու դրամ այսքան
Կ'տայ քեզի հայրս տարեկան ,
Որպէս բազմ աւելն առտու ,
Կամ՝ հաւերուն զարի տառ դու ,
Կամ՝ խոնարանն , կրակին մօտ
Նստիս մրկիս դու անամօթ
Ինձ մի խօսիր , գործիդ կորիւր ,
Այլ կ'բաւէ ինչ որ ըրիր :

ԹՈՐԻԿ (սրտմտած)

Թորիկն եմ ես , մի խեղճ ծառայ ,
Հայրդ հաղիւ ինձ կ'գողայ ,
Քիչ կ'խօսիմ և կ'ուտեմ քիչ :
Դէմքս գրեթէ չ'ունի քրքիջ ,
Ծառայ եմ ես , ծառայ խոնար ,
Նւ ցորեկներն չ'եմ քնանար ,
Այլ միայն մի բառ Արմենակ :

ԱՐՄԵՆԱԿ

Գործիդ գնայ , թող գիտ մինակ :

ԹՈՐԻԿ (մեկնել կ'ուզէ)

Կ'հնազանդիմ :

ԱՐՄԵՆԱԿ (չ'ձգելով)

Կեցի՛ր , կեցի՛ր ,

Մի խօսք ըսեմ :

ԹՈՐԻԿ

Այդ խօսք մուցի՛ր :

ԱՐՄԵՆԱԿ

Այլա գնա՛ :

ԹՈՐԻԿ

Ոչ կ'երթամ արդ :

ԱՐՄԵՆԱԿ

Կեցի՛ր կ'ըսեմ , է՛հ ապուշ մարդ :

ԹՈՐԻԿ

Ի՞նչ է :

(կորր բեւիճ տակ կ'դնէ)

Կեցայ :

(քիւտը կ'ծալի)

Խօսէ՛ :

ԱՐՄԵՆԱԿ (մեղմօքէն)

Ի՞նչ է ,

Մի հարց կոկիկ որ կ'հնչէ ,
Ո՞ւր է իմ խեղճ կորած տետրակ ,
Տեսա՞ր Թորիկ :

ԹՈՐԻԿ

Ոչ իմ տատրակ :

(կ'մեկնի , հեռուէն)

Կ'երթամ ես մեծ մի անամօթ
Նստիւ , մրկիւ կրակին մօտ ,
Կ'երթամ . . . :

(կ'անհետի ծառերուն մէջ)

ԱՐՄԵՆԱԿ (զայրագին)

Գնա՛ բաց է ճամբան ,

Գնա՛ մարդի դէմքով տնքան ,

Գնա՛ :

Տ Ե Ս Ի Լ Գ .

ԱՐՄԵՆԱԿ (առանձին)

Այսքան աղմուկ և յոյզ .

Զ'պիտի տան գէթ մի փոքր յոյս

Գտնելու այս տետրակն :

(վեր վար կ'բայլէ , կանգ կ'առնէ)

Աստ արդ .

Կ'ուզեմ ես ինձ սիրտս անհանգարտ
Պարզել :

(առջեւ գալով , ցած)

Նս եմ մի ծոյլ տղայ ,

Դպրոցէն սիրտն իմ կ'դողայ ,

Դպրոց կ'երթամ չ'եմ աշխատիր ,

Զ'եմ դատերուս ես ուղադիր :

(չորս դիմ նայելով)

Բայց, Արմենակ, հաւքէ՛ բերանդ,
Սթափէ՛, հարկ չ'է այդքան եռանդ:
Այս տաղն ինձի կ'տար տաղտուկ,
Ձայն սորվելու դառն մտմտուք
Իմ գլուխին մէջ կ'որոտար,
Սակայն հիմակ, վարձքդ կատար,
Տետրակ և տաղ այլ եւս չ'իան,
Բա՛ւ ուրեմն է չլուկ այսքան,
Բա՛ւ... բայց

(գլուխը կ'օրէ)

Բաւ... բայց ծոյլ եմ թէպէտ,
Այլ այս տետրակն ինձ չ'է անպէտ
Կ'ուզեմ գտնել:

(մի նստարանի վրայ կ'տարածուի)

Ո՛հ եմ նկուն:

(կ'նօրացօ՛ւ)

Օ՛հ քուն ունիմ:

(նորէն)

Օ՛հ քաղցր է քուն:

(կ'նիքօ՛ւ)

Տ Ե Ս Ի Լ Դ.

ԱՐՄԵՆԱԿ (կ'նիքօ՛ւ)

ԶԱՐԵՋ, ԳԻՍԱԿ, ԳՈՂԱՐԻԿ, ՎԱՐԴՈՒՋԻ

(ճեռուն կ'երգեն առանց երեւելու)

Անցան, գացին ամիսներ տաս,

Ալ ոչ դպրոց կայ և ոչ դաս,

Եկան մեղի տալ բարեւ արդ.

Արձակուրդի օրերն զուարթ:

Նորէն սկսանք

Մենք պար, դրօսանք:

ԱՐՄԵՆԱԿ (բռնիմ մէջ խօսելով)

Տաղիս տետրակն ինձ տո՛ւր յիմար:

ԱՄԵՆՔԸ

Տեսէք պարզ կամար

Կապոյտ երկինքին,

Ուր զուարթագին

Ծիծեռնիկներ բերբ

Ամեն կողմ սփռւ

Էթերն կ'ճեղքեն,

Կ'պարեն, կ'երգեն:

Մենք ելանք բլուր:

Անդ եւս քաղցրալուր

Թռչնիկներ կային,

Կ'շայլայէին:

Հաւքեցինք ծաղիկ

Որ լուռ, խաղաղիկ,

Այն տեղ կ'ընդունին

Եւ կ'աճին ինքնին,

Մինչ զանոնք կ'այցեն

Եւ հիւթ կ'հայցեն

Թիթեռնիկներ բերբ

Ամեն կողմ սփռւ.

ԱՐՄԵՆԱԿ (ժպտելով).

Չ'եմ կարող զայն ընել նուէր:

ԱՄԵՆՔԸ

Եւ կ'թօին վեր

Երբ մեծ խնդուքով

Ո՛հ մենք կ'երթանք բով

Այն ծաղիկներուն

Հովէն երերուն:

Զմիռնիս

ՄԻՋԱՆ ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

(Շարունակելի)

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱՉԱՓՈՒԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց

ՎԱՋԱՆ Ս. ՀԱԶԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Հետեւողութեամբ

Ժ. ՏԱԼՍԷՄԻ

Այն դասագիրքն, որ հանրածանօթ
չափազնիւտաց կողմէ գնահատուած է,
ցարդ հրատարակուած երկրաչափու-
թեանց վրայ մեծ առաւելութիւն ունի
ոչ միայն իւր սահմանաց ճշդութեամբ
այլ և արուեստական բառերու ընտրու-
թեամբ:

Կեդրոնատեղին է Պօղոսեան զրատուն
Զագմադճըլար-եօզ ու թիւ 56.

Գին 3 դանկիան:

ԱՂԲԻՒՐ

Միամսեայ պատկերազարդ հանդես

Ներկայ 1887 թուականին Աղբիւր կը հրատարակուի նոյն ուղղութիւնով՝ անհամեմատ չքեղքան նախորդ տարիներն, դիրքն աւելի մեծցած, փոխանակ 2-3 թերթի՝ 3-4 թերթ. և ծնողաց բաժինն կը հրատարակուի ամեն ամիս առանձին տետրակով:

Աղբիւրի 1887ի բաժանորդք պիտի ընդունին երկու նուէր. որք են ՍԱՀԱԿԱՅ և ՄԵՍՐՈՊԱՅ մեծադիր պատկերները:

Յունվարի ամսաթերթին և ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՆ ստացած ենք, փափաղողք կրնան ստանալ Բուքսատանի խմբագրատունէն: Բաժանորդագիրն է տարեկան 5 բուբլի:

ԹՇՈՒԱՌՆԵՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Թարգմանիչ ԳՐԻԳՈՐ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
Հրատարակիչ ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Թշուառներ պիտի բաղկանայ 10 հատորէ, որոյ երեքն արդէն ամբողջացած և ՉՈՐՐՈՐԴ հատորն ալ հրատարակուեցաւ:

Թշուառներու մէն մի հատորն պիտի բաղկանայ 160-240 էրեսէ, և պիտի պարունակէ 10-14 զեղեցիկ պատկեր, որք ընտիր թղթի վրայ տպագրուած զատ պիտի զետեղուին գրքին մէջ:

Տաճան հատորի բաժանորդագրութեան գինն է 100 ղշ. կանխիկ վճարելի, իսկ

հրատարակուելէ յետոյ մէն մի հատոր 14 ղշ.

Թերթ առ թերթ ձեռքէ չի ծախուիր: Բաժանորդագրութեան համար պէտք է դիմել, հրատարակչին տպագրատունն, Կ. Պոլիս, Էսկի Զապթիէ ճատտէսի, թիւ 63:

Իսկ դաւառներէն հետեւեալ հասցէի.

ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Էսկի Զապթիէ ճատտէսի, թիւ 63.

Ս Ի Ր Ա Ն Ո Յ Շ

Հեղինակ ՏԻԿԻՆ ՏԻԻՍԱՐ

Ընթերցասէր հատարակութեան դիւրամատչելի և ամեն կարգի ազգայնոց օգտակար լինելու նպատակաւ՝ 20 ղրէն. 12 ղրէի զեղջուած է:

Շատ առնողներու գոհացուցիչ զեղջ մը կը լինի:

Կեղրոնատելին է, Սուլթան համամ թիւ 14 Գ. Զարդարեանի գրատունը:

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ Զ

Առաջին տայ մի հրաման,
Երկրորդս շրջի ի մէջ տան:
Ամբողջս մի մակբայ,
Ում ցանկայ ամեն հայ,

ԽԱՓՇԻԿ

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ Տ

Առաջին կանանց ձեռակերտ
Երկրորդս բռնաց հրաշակերտ,
Ամբողջս էյնէ վարեմ
Հապա իջնէ վերեմ.

ԽԱՓՇԻԿ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ — ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Տպագր. ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ — Պոլիս, Էսկի Զապթիէ ճատտէսի, թիւ 63